ایمان شاد

از تصنیفات

ہز اکسلنسی راجہ راجایان سر کشن پرشاد مہاراجہ بہادر یمین السلطنت

جی سی آئی ای پیشکار و سابق مدار المہام دولت آصفیہ المتخلص بہ

شاد تلمیذ حضرت آصف غفران مکاں علیہ الرحمۃ

باہتمام سید ناظر الحسن ہوش بلگرامی ایڈیٹر ذخیرہ

مطبوعہ

ذخیرہ پریس حیدرآباد دکن

فہرست کتب تصنیف عالیجناب مہاراجہ سر بہادر یمین السلطنت دام اقبالہ

نمبر سلسلہ	نام کتاب	قیمت	کیفیت
۱	بزم خیال ہر سہ جلد	سے/	موجود
۲	نذر سلطان	۵/	//
۳	رباعیات شاد	[illegible]	//
۴	روضہ شریف	۲/	//
۵	اسپیچ محبوب گنج	۱/	//
۶	ہدیہ شاد دیوان نعتیہ	[illegible]	//
۷	جذبات شاد	۶/	//
۸	نغمہ شاد	[illegible]	//
۹	گلبن تاریخ	۳/	//
۱۰	دسہرا	۴/	//
۱۱	سفر دو ہفتہ	۰۲/	//
۱۲	نسیم سحر	۰۲/	//
۱۳	صبح امید	۲/	//
۱۴	نذر شاد	۲/	//
۱۵	ارمغان وزارت	۱۴/	//
۱۶	فریاد شاد	۱۲/	//
۱۷	مجموعہ مناجات	۲/	//
۱۸	آنکھ والا آنکھ والے	۳/	//
	کی تلاش میں	//	//
۱۹	شگوفہ بہار	۲/	

لبیک گفت لطف تو ہر جا کہ برہمن	ہر جا کہ یا صنم نغلط گفت یا صمد

نامۂ منظوم

منم مست الستی محو ہندار	منم از نشۂ توحید سرشار
توازمن گوش کن اسرار عرفان	منم مکیش مراز اہد مپندار
ندارم با کسے بغض و تعصب	نیم واعظ ندارم با کسے کار
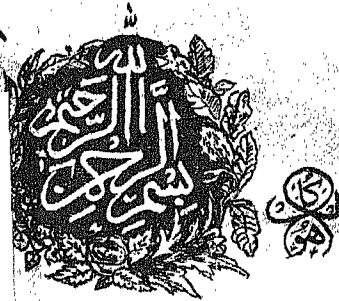
متاعِ عشقِ حق در سینه دارم | دلِ سوزان دلِ نالان دلِ زار

مرا باشد سرے با مرکزِ ذات | اگرچه میکنیم گردشِ چو پرکار

چه خوبی دارد آن ترکِ خودآرا | که باشد خیره چشم و سخت گفتار

نیندیشد مگر از عدلِ داور | کریم است و رحیم و نیز جبّار

نخواهم دولتِ دنیا ز غیرے | مکن یا رب مرا ممنونِ اغیار

بیا ای شاد کن انشاد نامه | زبان سنج کن به اشعارِ تر اشعار

عزیزم لطفِ حق شاملِ بحالت | دعائی خیرِ من بادت گاهگار

محبت نامهٔ اخلاص مشحون — به یکشنبه رسیده در ملابار

چو از مضمونِ او آگاه گشتم — مکرر خواندمش با شوق بسیار

بدرویشی که برخوردی برآمد — چه حاصل شد ترا از بحث و انکار

نه بودت گر باو از دل عقیدت — چرا زحمت کشیدی بهر دیدار

نشاید این چنین کارے نشاید — نصیحت گوش کن از یارِ غمخوار

بهنگامِ سخن گر او بلا وجه — نموده غیبت من پشت اظهار

خموشی مصلحت می بود بهر حال — نه حجت لازمت بود و نه انکار

مرا کافر اگر او گفت گوید ‌‌ ‌‌ مرا گر خواند مشرک نیستم عار

تراود آنچه در آوند باشد ‌‌ ‌‌ چرا گشتی دل آزرده زگفتار

تو نشنیدی مگر تنبیہ سعدی ‌‌ ‌‌ برائے جاہلاں اے مرد ہشیار

جواب جاہلاں باشد خموشی ‌‌ ‌‌ علیٰ نفسه یقیس المرء ینبدا

مرا بدگوید و تہمت نہد او ‌‌ ‌‌ که ما را از نبوت ہست انکار

نیم رنجیده من حاشا و کلا ‌‌ ‌‌ که من آنم که من دانم نه اغیار

زعلمِ غیب غیر از حق تعالیٰ ‌‌ ‌‌ نمی داند کسے واللہ اے یار

میانِ عاشق و معشوق رمز نیست — بس این یک حرف گر کس هست ہشیار

بود کارم چو ہر دم یادِ معبود — کہ قادر ہست ہم رزاق و غفار

میانِ عبد و رب او را نشاید — شود بیجا مُخل اے نیک کردار

موحد را اگر کافر بخواند — چنین از دل گر او را ہست اصرار

خیالِ او عجیب است و غریب است — چگویم با تو اے مردِ نکوکار

بدل من قایل توحید ہستم — ولے اُو داندم از جملہ کفار

خدا را ہر کہ دارد دوست از دل — بُود با دوستانش لابُد او یار

ندانم چون موحّد باشد آن کس | که او را از نبوت باشد انکار

یقین کن بر مقالم ای برادر | چنین مردے موحد نیست زنهار

نباشد صوفی صافی چنین کس | نباشد ز اهل تحقیق و ز اخیار

مجسّم گر ندارد این مسلّم | بیارد در شهادت نص و اخبار

کند ثابت موحّد را چو کافر | نیاید خوش مرا این شیوه زنهار

چنین کس را ندانم دوست اصلا | پئے کارش رود او هست مختار

ز توحیدش گریزی نیست هرگز | کند گر بهر خود اسلام اظهار

خدا را گر بدانی خالقِ کل — بود توحیدِ خالق را سزاوار

وگر صوفی صفت گوئی همه اوست — همه مخلوق را یک نفس پندار

حباب و موج را مانند و عالم — وجودِ حق بود چون بحرِ زخار

حباب و موج از دریا جدا نیست — تو کثرت را نشانِ وحدت انگار

ز وحدت میشود کثرت نمایان — ز کثرت میشود وحدت نمودار

مگر جائے عجب هست از محتشم — بتکفیر موحد دارد اصرار

دلیلِ و بکفر من همین است — کشن پرشاد هست اسمِ من زار

اگر مختون نیم روزه نگیرم | ز لحم گاو دارم نیز انکار
نه ریشی دارم و نه سبحه در دست | ولی باشم نه همچون تو دل آزار
تعصب کفر شد در مشرب من | همی گویم همی گویم به تکرار
مبرا از تبرا و ز لعن بد | نمی خواهم کسی را بد تر و خوار
رسولان را ز دل دانم من الله | مرا حاشا ز ایشان نیست انکار
ز من کن گوش اینک حلیت اسلام | به زعم تو مسلم کیست ای یار
بود الله و رحمن خیر نامش | به بر جبه بود بر فرق دستار

بدستش سبحه باشد لب بجنبش | ورا موئے دراز ریش بسیار

نماید سبّ و شتم ملّت غیر | کند از پیشوایانش هم انکار

تبرّا فرض او باشد بباطن | بظاهر خویش را داند ز ابرار

اگر ویرا غرض افتد ز غیرے | بود آن غیر مسلم یا ز کفار

تملق چاپلوسی فرض داند | کشد همواره تمہائے بسیار

اگر آن غیر فرماید که مے نوش | ز توبه توبه خواهد کرد یکبار

اگر غیر است از اهل تسنن | کند تشنیع شیعه پیشش یار

وگر شیعی بود آں مردِ مسلم — کند بے شبہ قبحِ سنی اظہار

بہ سبّ و شتم آلاید زبان را — پئے خوشنودی غیر ایں کند کار

نمی گویم کہ ہر سنّی چنین است — نہ ہر شیعی چنین خوش کردہ رفتار

اگرچہ درمیانِ مذہبِ ہم — بود از روزِ اول ردّ و انکار

یکے مر دیگرے را بد بداند — بظاہر گرچہ باشند آشنا یار

ہم از اہلِ حدیث اوقاتِ شان تلخ — ہم از اہلِ تفاسیر اند بیزار

یکے گوید کہ بدکیش است و کافر — دگر گوید ندارد با نبی کار

کہ با احمد عقیدت در دلش نیست — نہ با اصحاب نے با آلِ اطہار

زمن بشنو که والله این چنین نیست — که ایشانند نیکو کار و ابرار

هم از اسلامیان ہر سہ فریق اند — ولے باہم خلش دارند چوں خار

مسلماں ہر یک و باہم مخالف — بود چوں روز روشن با شب تار

خودش ناجی بود مرد دیگرے را — بگوید ناری و داند ز کفار

ز اول بود ہفتاد و دو ملت — مگر چوں قادیانی شد نمودار

شده ہفتاد و سہ ملت عجب نیست — ز ہم بیگانہ چوں نور اند با نار

چہ شور و فتنہ در عالم ہویداست — نمیدانم چہ پنہانست اسرار

همه را حرفِ توحید است بر لب	ولے از یکدگر دل تنگ و بیزار
اگر او کافرم خواند چه باک است	که دارد فطرتاً زشتی بکردار
ز من بشنو تو اینجا ماجرائے	وزاں پندے بگیر اے مرد ہشیار
یکے از سیر لندن واپس آمد	تو گوئی بختِ زشتش گشت بیدار
مباح است آنچه او خواہد ز ہر نوع	بگفتار و بکردار و برفتار
نماز و روزہ پیشِ او فضولی	زکوٰۃ و حج بود بے سود و بیکار
شعارِ او بود کبر و تعصب	حسد را یارِ غار او را حسد یار

تکبر خود ستائی خود پرستی
بود ایں وضع خاص اے نکوکار

مخاطب می شود از یاری محبت
بجنرل یا بکرنل یا بسردار

اگر سید بود یا میرزا است
خوشش آید چو مسٹر گوئیش یار

اگر ہندو بود حالش ہمیں است
مسلماں گر بود انیست رفتار

تراشد ریش و گر مختون نباشد
بنزدش ہیچ عیبی نیست زنہار

بود وسکی بچشمش شیر مادر
نداند قبح فعل خود تبہ کار

خلاف شرع ہر امر یکہ باشد
حلال است و مباح است اے نکوکار

خوشا وقتے و خرم روزگارے ‌ ‌ ‌ پدر زاہد بود فرزند میخوار

ہنوز اندر راو وہ از اہلِ اسلام ‌ ‌ ‌ خطابِ راجگی دارند بسیار

بیاری تابجے اے شاد اشمال ‌ ‌ ‌ ز پُرگوئی دلِ سامع میازار

مجسم را نباشد اعتراضے ‌ ‌ ‌ برایں اوضاع و ایں افعال و اطوار

مگر نامِ کشن یا رام چھمن ‌ ‌ ‌ خلد در قلبِ او واللہ چون خار

در اہلِ ہند ساری این مرض گشت ‌ ‌ ‌ کہ ہندو و مسلمان اند بیمار

بکن خالی دلت را از تعصب ‌ ‌ ‌ بگو آں شیخ را از جانبم یار

معاذ الله اگر اسلام این است — بکفرِ خویشتن نازم دو صد بار

نگوید مشرکم گر مهربانی — نیم من رنجه دل زین حرف زنهار

به اسمی کز ازل موسوم گشتم — ز حق باشد دران شک نیست ای یار

موحد هستم و صوفی صافی — مرا از دل بُود و الله اقرار

مرا با صلحِ کُل کار است هردم — ازین شیوه کسے را نیست انکار

بعونِ الله زیم میرم برین کیش — دعایم روز و شب باشد ز دادار

زنی بر فرقِ من گر تیغِ بُران — نپیچم سر من از توحید زنهار

نگویم ملحد و مردود کس را — نگویم دیگراں را ادخلوا النار

چگونہ من کنم ابطالِ دیاں — کہ بر توحید حق دارم من اصرار

ز تفریقِ ملل ما را چہ کارست — کسے را بد نمی گویم زنہار

بحق سوگند با اقوامِ دیگر — ندارم مطلقاً پرخاش و انکار

نیم دشمن بہ ہفتاد و دو ملت — ز من ایں قول را کن گوش صد بار

مرا مقصود توحیدِ الٰہیست — بجملہ مرسلاں دارم من اقرار

کتابِ آسمانی جملہ حق است — ز ہر دینی کہ باشد اے نکوکار

بپرس از وے چگونہ فرق سازم — کہ آمد لا نفرق قول جبار

بجز مشرک کسے کافر نباشد — ز قرآنست ظاہر حکم دادار

کسے از باطن کس نیست آگاہ — چگونہ خوردہ میگیری ز پندار

خدا یکسان نکردہ پنج انگشت — نشاید بدگمانیہا ز اغیار

چو نتوانی بدست آری دل کس — مباش اینگونہ از نخوت دل آزار

کہ اسلام از ہمہ ادیان وسیع است — چنین دین را مکن محدود زنہار

بلطف و خلق آرے میتوانی — کشی پیلے بموئے مرد ہشیار

تو گوئی شیخ و صوفی خویشتن را ولے از خوئے تو خلق است بیزار

بدل یاد آر از خُلقِ محمدؐ ازو پندے بگیر اے محو پندار

نسازی گر بدل تقلیدِ احمدؐ رود از دستِ تو بے شبہہ ہر کار

نصیحت غیر را خود را فضیحت سزاوار است کے اے نیک کردار

بکافر نیز احمدؐ خُلق فرمود مدارا با منافق کرد اے یار

محمدؐ ہست پیغمبر بلاشک بود نورے ز نورِ ذاتِ جبار

بظاہر گرچہ احمدؐ عبد باشد ولے سریست او از جملہ اسرار

ز مہرِ مہرِ آں ذاتِ مقدس
ز مشرق تا بمغرب رفت انوار

بدشمن ہم نداد آزار احمد
تعالی اللہ شد ممدوح جبار

چو اعدا عرصہ بروے تنگ کردند
دعائے نیک کرد او پیش دادار

ثنائے ذاتِ او از من محال است
کجا ذرہ کجا مہرِ ضیا بار

نبودے خلق گر در ذاتِ احمد
نگشتے دینِ او شایع بامصار

بدامِ حسن خلقے صید کردہ
جہانے را بلا اکراہ و اجبار

دہد توفیق ما را حق تعالیٰ
شود ایں طالعِ خوابیدہ بیدار

محمد چوں ترا ہادیست باید
نیازارے دلِ کس اے نکوکار

زبانِ خود مکن آلودہ ہرگز
بہ سب و شتم و غیبت وقتِ گفتار

بہ ذکر و فکر و قرآن و ریاضت
صفائی قلبِ خود ایجاں بدست آر

تو چوں واصل شوی با ذاتِ بیچوں
نیابی فرق در خویش و در اغیار

اگر احول نئی نگر بہ انصاف
نیابد غیر جز تو در نظر یار

دل خلقِ خدا را اے خردور
بدست آر و بدست آر و بدست آر

تو مسلم اگر خلقت نہ باشد
متاعِ خُلق اے دانا نگہدار

بود این مقصدِ قول همه دوست　　چو خالق خلق را هم دوست میدار

ببین آلِ پیمبر را که در خلق　　چسان کردند ارواحِ خود ایثار

رضا و صبر و خُلق و حِلم باشد　　برای صوفی و درویش میدار

همه اصحاب با تمکینِ احمد　　مثل گشتند در گفتار و کردار

ز حسن خلق گر دوری تو والله　　نئی مسلم ازین دعوی شوی خوار

نه انسان اگر خلقت نباشد　　چو حیوانی ز تو انسان کند عار

بصورت گر تو انسانی چه حاصل　　بسیرت نیک باش و نیک کردار

چو نیکان خلق باید کرد پیدا — گزین خوشتر نباشد صنع احیا

میان یک صفت صدہا صفات است — گزان گردد بہ انسان کشف اسرا

شعار خود کنی گر زین صفتہا — نباشی سخت گوئی نے جفا کا

نہ رہ یابد بستر تو تعصب — نباشی تو ریاکار و دل آزا

ز سنگ و خشت نبود کعبۂ دل — نہ تعمیرش شناسی و نہ معما

تو نشنیدی ہمہ اولاد آدم — بہم دارند چون اعضا سرکا

نہ پنداری کہ خضر راہ ہستی — تو رہ گم کردہ اے محو پندا

تو شنیدی یا کہ پیری از خرد دور — نصیحت گیر از مردانِ ابرار

فدائے اہلِ بیتِ احمدِ من — خورم سوگند پاکِ ذاتِ غفار

حسین ابن علی روزے ز مسجد — بسر چشمہ یکے را دید اے یار

وضو میکرد بیجا آب میریخت — قواعد را نمیدانست زنہار

تبسم کرد آں مختار کوثر — بدو گفتا بیا آب اے نکوکار

وضوءِ من ببیں با چشمِ تحقیق — خطا گر میکنم آگاہ کن یار

وضوء شاہ را چوں دید درویش — یکایک شد ز سر آں خبردار

چو گردید از خطاء خویش آگاہ | پشیماں شد ز کار خود نکوکار
ہدایت شد ازیں تعلیم او را | خطاء خویش را خود کرد اقرار
تو بودے گر بجایش اے جفا جو | بعقش میکشیدی بر سر دار
تو نشنیدی چہ فرمود است احمد | بیاران نکو خوی و نکوکار
کہ معبودان کفار اند اصنام | نباید زشت گفتن پیش کفار
نمیدانی اگر گوئی بد شاں | ہماں دشنام برگردد بجبار
دل و جانم فدایت یا محمد | نبی اللہ ہستی غیر انکار

شنو ای شیخ پندے گیر از من　　نرنجانید کس را شاہِ ابرار

عجب از خُلقِ تو ای شیخ خوشخو　　موحد را تو بشماری ز کفار

ھداک اللہ گرت فطرت ہمین است　　بقدرِ ظرفِ آبِ تُست پندار

چہ نسبت خاک را با عالمِ پاک　　کجا احمد کجا شیخِ جفا کار

چہ کرد آں احمدِ مرسل بمہماں　　کہ بود او شیخ و گستاخ و بد اطوار

ردائے خویش را خود شستشو کرد　　پلیدش کرد چون مہمانِ بدکار

زہے صبر و زہے خُلقِ محمد　　زہے آل و زہے اصحابِ ابرار

مطیعم من بدل الحق مطیعم ‌‌‌ چنیں باشد اگر اسلام ایں را

نه اسلامی که تشنیعم دعوتش کرد ‌‌‌ جگر سوز است و جانفرسا دل آزار

حدیثے دیگرے پیشت بگویم ‌‌‌ بگوشِ دل شنو در دل نگهدار

علی شیرِ خدا دامادِ احمدؐ ‌‌‌ چنو انداخت بر رویش سیه کار

نه بد گفتا شهِ مردانِ تحقیق ‌‌‌ نه خونش ریخته از قهر زنہار

تو گر بودے بجائے شیرِ یزدان ‌‌‌ چها می کردیش تعذیب و آزار

کسے کو جزیه آورده به احمد ‌‌‌ چه حکمش بود آخر شو خبردار

بکن انصاف اینک اے خردور ‌ ‌ ‌ مسلماں کیست ایماں چیست شیدا

اگر خود را بدانی رہبر خلق ‌ ‌ ‌ رہے بنما دلِ کس را میازار

اگر تو عابدی یا مردِ زاہد ‌ ‌ ‌ برائے نفسِ خود ہستی نکوکار

وگر تو روزہ گیری یا کنی حج ‌ ‌ ‌ برائے ذات تو اجر است بسیار

بمخلوقِ خدا احسان چہ کردی ‌ ‌ ‌ بگو با من اگر حق را نگہدار

ہزاراں کعبہ را گزار یکسو ‌ ‌ ‌ ولے خوش کن کہ از مردیست اینکار

بداں انسانِ کامل بود احمد ‌ ‌ ‌ ببیں اصحاب آتش جلا برار

که اسلامیکه ایشاں عرض کردند — برائے ذاتِ واحد بودے یارا

بتوحیدِ الٰہی دعوتِ شاں — برائے جملہ خلق از حکم دادا

نہ مثلِ تو بہ اکلِ لحمِ گاوے — پئے تبدیلِ نامے ایدل آزارا

نہ بہرِ سبّ و شتمِ مذہبِ غیر — نہ بہرِ فتنہ و شرائے جفاکارا

نہ بہرِ شربِ خمر و خوردنِ ناں — نہ از بہرِ ختان و ریش و دستارا

نہ تو ہادیٔ من ہستی نہ مرشد — نہ بیعت کردہ ام من با تو نہ ہا

ترا از غیبِ کس چوں آگہی نیست — زبانِ خویش از غیبت نگہدارا

بدل ترک صلوٰۃ و صوم و قرآں | ز رنجانیدنِ دل بہتر انکار

نیم محتاج تبلیغت خدارا | مرا بر حالِ خود ای شیخ بگذار

عجب می آیدم حیرانم ایشاں | چگویم ماجرائے از گل و خار

محمد بود بیشک مظہرِ حق | دلِ عارف ازیں میداند اسرار

انا من نور حق فرمود احمد | اگر نشنیدۂ اینک بگوش آر

انا من نور الله و کل شیٔ من نوری

بود ہر شئی ز نورِ او منور | نفرموده دریں تخصیص زنہار

چرا ایماں نیارم من بر ایں قول | که حق گفتست و گوید شاہِ ابرار

تفاوت نیست گر انصاف داری | بفیضِ او ز مؤمن تا بہ کفار

نداری گر یقین بر قول احمدؐ | چرا تاویل میسازی بگفتار

عبث باشد همه تاویل و عذرت | خطا کاری اگر داری تو اصرار

چو نبود مظهر حق ذاتِ احمدؐ | کلامش کے بود ارشاد دادار

تو دانی خویش را عارف محقق | کنی اقرار از توحید جبار

همی بندی کمر بر جنگ نیکان | کہ خوش آسان گرفتی کار دشوار

ز راهِ حق شوی و باطل گزینی | زہے ادراک و فہم اے محو پندار

جزاک اللہ فی الدارین خیرا | ندیدم مثل تو عاقل در مصار

مشو منکر ز قولِ حق خدا را | مکن گمراہ کس را اے نکوکار

عجب دارم من از کار و شغلت | اگر داری نظر اے مردِ ہشیار

برو در بوستاں سیرِ چمن کن | نگر گلہائے تر در صحنِ گلزار

ہزاراں گل ببینی و گلستاں | دراں یک باغباں مامور بر کار

چہ دانی قدر گلہائے چمن را | نظر کن تا کند گل بر تو اسرار

کہ ہر گل باغ بیرا دست دارد | گلے را گر نخواہد دشت چیں خار

بپرس اے شیخ از من علتش چیست — بیا بشنو بگویم اے نکوکار

بچشم باغباں ہر گل عزیز است — نمی باشد بچشم او یکے خوار

وجودِ خالقِ عالم بہ عالم — کہ بو رساں بود در صحنِ گُلزار

مثالِ دیگر از بہرِ تو آرم — بگوشِ دل شنو در دل نگہدار

ضیاءِ مہر ہر جا فیض بخش است — بشہر و کوہ و کشت و دشت پرخار

بدیر و مسجد و میخانہ ہر جا — بتابد آفتاب و بخشد انوار

چہ بر سنگ و چہ بر گوہر چہ بر خاک — بہ بینی پرتوش یکساں نمودار

حجابِ حائلے خود بینی تست — کہ می پوشد ترا از نورِ ستّار

حجابے دور کن در نور بنگرام — ببینی تا جمالِ چہرۂ یار

حجابت چیست خود این را بدانی — خودی را خود حجابِ ایشیخ پندار

بگیرم بر تو خردہ صلح دشمن — چہ مسلم باشد و چہ اہلِ زنّار

اگر ہندو زند با من چنین حرف — ہمین پاسخ باو گویم نگہدار

ہمیں قول است قولِ وید مشکیک — کہ یک موجود دیگر نیست اے یار

بلے تفریق نبود در دلِ من — نخواہم کرد خوش زیں شیوۂ رفتار

زمانہ گر شود با من مخالف | ندارم خوف و ترس از دورِ غدار
بغض با مردِ دانا را کہ اید وست | دوئی را دور کن از قلبِ عیار
زبانِ خویش را ہرگز میالا | بدشنامِ کسے اے نیک اطوار
بحسنِ ظن بہر کس کن ملاقات | کہ سوءِ ظن بود از سوءِ کردار
شنیدستم چنیں از راست گویاں | کہ در دامِ طمع ہست او گرفتار
بجان و دل ہمیخواہد کہ گردد | مریدِ خاصِ من اول جہاندار
ازیں فعلش ہمیں است آشکارا | کہ چوں او دیگرے ہم اقتدارکار

اگر طالب بود از قادریہ
وگر چشتی بود آمرد دینا را

اگر از نقشبندی یا قمیصی است
وگر باشد خنبیدی ہست بیکا را

اگر باشد عمادی شاذلیہ
وگر علوی بود آں نیک کردا را

چو فردوسیہ طیفوریہ باشد
وگر باشد مداری صاحب اسرا را

نزد او زہر شاخی کہ باشد
گل ایماں نہ چیدہ جز خس و خا را

اگر او وارثی یا بوالعلائیست
ولے ایماں درستش نیست زنہا را

کند بیعت بدستش از ارادت
بہر کس دار دایں مطلب ہمیں کا را

شتابد سوئے او ہر کس کہ باشد
بلے کرکس فرود آید بمردار

شمارد دیگراں را قطرۂ آب
مگر خود را بداند بحرِ زخّار

ولی و قطب بلکہ قطب الاقطاب
ہمانا خویش را داند ز پندار

چو خود ہرگز نمی داند مقدس
اگرچہ دیگرے باشد ز ابرار

شنیدم گر نخواہد بیعتش کس
ازو دارد خلش در سینہ چوں خار

بترساند بشمشیرِ زبانش
کہ تا طالب شود پیشش نگونسار

چہ خوش رسمیست از تبلیغِ اسلام
چہ خوش آئینِ دین است اے نکوکار

بسا مردانِ حق را دیدہ چشمم — ندیدم مثل او در دھر زنہار

ز اسماے گرامی مشائخ — کنم تفصیل اینک من بگفتار

جمال الدین جنیدا شاہ رہبر — دل و جانم فدایش باد صد بار

چہ کایست و چہ کھتری چہ مسلمان — مرید خاص او بودند بسیار

گرفتے بیعت از اقوام دیگر — نہ انکارش ازیشان بود و نے عار

مرا ہم بود ارادت باوے از دل — مرا میخواند مولی آن خوش اطوار

گہے از صدق دل گفتے کنھیا — گہے میخواند عبد اللہ اے یار

مریدش بود ملا عبد قیوم — که صافی قلب بود و نیک کردار

ز چندا شاہ او پرسید روزے — بگو اے مقتدا این چیست اسرار

مرید خاص تو شاد است لیکن — نباشد با نماز و روزہ اش کار

نمی آید گہے او در جماعت — گزارد تا نمازے پیش غفار

شنید این حرف و از من خواست پاسخ — جوابش گفتم اے پیر نکوکار

بہ ملا ہا ندارم کار قطعاً — غلام صوفیم اے نیک کردار

چو ملا را خبر از سر من نیست — چرا نیشے زند چون عقرب مار

پس انگه گفتمش اینک جواب است / بخواندم پیشش این بیت گہربار

نماز عاشقان ترک وجود است / نماز زاہداں ذکر و سجود است

تبسم کرد چندا شاہ مرشد / بلا گفت اے یار نکوکار

جوابش را تو فہمیدی چہ گفتہ / درونِ اہلِ دل مخزن رازہا

یکے دیگر بپیشش گفت با من / نباشی گر مسلماں اے نکوکار

روی بیشک بآتش روز محشر / نجاتت چون بود از شعلۂ نار

جوابش گفتم و دنداں شکستم / باو گفتم سبب اے نیک کردار

نسوزاند مرا آتش یقین کن | کہ با جنت بود کارم نہ با نار

سرِ اخلاص خم دارم بہ پیشش | مرا باشد بہ تسلیم و رضا کار

چساں باور کنی کآتش بسوزد | دلے را کو بود از عشق سرشار

مگر گوئی کہ ذاتِ پاک بیچوں | فقط بہر مسلمان است غفار

وجودِ پاک رب العالمین است | برائے ہر دو عالم رحمت آثار

جوابِ من شنید و آفریں کرد | بروئش باد لطفِ رب دادار

گہے ارشاد آزردہ نگردید | چہ خوانم مدحتِ آں شیخ ابرار

بہر کس داشت او چشم عنایت	بہر کس یار بودہ نے دل آزار
دگر رہبر حبیب عیدروسی	زمردانِ خدا آگاہ و ابرار
اگر بیند کسے عارف بہ بیند	محقق نیز و صوفی نکوکار
چنیں مرد مقدس ذات باللہ	نیاید مادر گیتی نہ ہر بار
خوشے وارث علی شاہِ حق آگاہ	چہ توصیفش کنم اے نیک کردار
ندیدم روئے پاکش حیف صد حیف	نگشتم حیف در دنیا بدیدار
نصیحت شد مرید نیک نامش	شناسائی من میداشت بسیار

شنیدستم ز اکثر مردمان شاد   بری بود از تعصب آن خوش اطوار

مریدش ہندوان بودند بسیار   نباشد حالتش محتاج اظہار

بسے از گبر و ترسا خادمانش   عیان سترش بود بر جملہ ابرار

خہے آن فضل رحمان رحمت حق   مراد آباد ازو شد گنج اسرار

بچشم سر ندیدم گرچہ رویش   بچشم دل شدم فائز بدیدار

بہ مکتوبات شد نصف الملاقات   زہے مرد محقق نیک کردار

بود احوال او چون ورد روشن   کہ ذاتش مہر تابان شد ز انوار

زہے بابائے نوری نور ایزد ‏ بفوج بوالعلائی ہست سالار

بود در بمبئی معروف و مشہور ‏ مریدانش بسے از اہل زنار

خہے صوفی صافی شیخ جبار ‏ کہ بود از شاذلیہ آں نکوکار

بحال شاد از بس مہربان بود ‏ ہمیں میخواند یا مہراجہ آ یار

صفائی باطن از ظاہر ہویدش ‏ تعصب نے بگفتار و بکردار

ندید او را کسے ہیچ خلق ہرگز ‏ کسے را بد نگفتہ آں نکوکار

یکے ہندو عقیدتمند بودش ‏ مرید خویش میگفتش باظہار

اگرچہ معترض بودند اکثر | بپاسخ گفت آں ہادی ابرار
بود معبود ہر کس از دہ پاک | بدین کس نمیدارم سرو کار
بری از شرک باید کرد او را | ہمیں باشد عبادت بہر دادار
شریک حق نداری ہیچکس را | کہ در وحدت نمی گنجند اغیار
سراپا محو عشق حق تعالیٰ | کند جاں بر رسول پاک ایثار

خہے قاسم علی شاہ کلیمی | کہ صوفی ہست عارف ہم نکوکار
قلندر مشرب و آزاد مرد است | مدام از بادۂ توحید سرشار

گلے از بوستانِ بوعلی ست | ز مشکِ عشقِ او شد هند تاتار

چو مجنوں عشق دارد با قلندر | اگر لیلی بود قولش سزاوار

عبادت چیست روئے دوست دیدن | بهر شانے که بیند جلوهٔ یار

ز دل شیداست یوسف جمالان | ز جانِ خویشتن باشد خریدار

تجلی گاهِ او حسن بتانست | کلیم آسا بود چشمش پُر انوار

دلِ او از تعصب پاک و خالی | همی دارد بمن اخلاص بسیار

بسے از هندوانش حلقه در گوش | بسے از گبر و ترسا زله بردار

گہے نشنیدم از وے حرفِ سختی	بدین و ملت غیرے نکوکار
خوشے آں پیر ابراہیم افندی	بود در قادریہ فخرِ اخیار
روابط دارم از سالہا او	بہ بزمِ صحبتش ہم یافتم بار
نکردم گوش از وے زلۂ کس	کنند اذعاں بریں گفتار احرار
چنیں صوفی کامل در جوانی	ندیدم گرچہ گشتم دشت و کہسار
جواں پور سیت زاں شیخِ مقدس	کہ پیرِ مصطفےٰ خوانندش ایں یار
گلِ رعنائے از بستانِ بغداد	گلِ خوشبو و خوش رنگست بنجار

زہے خلق و زہے شانِ محبت ۔۔۔ بود واللہ بر مشِ رشکِ گلزار

نرنجانید گاہے دشمنان را ۔۔۔ کہ نبود اینچنین شیخے دل آزار

خجل شد در پسِ آئینہ طوطی ۔۔۔ ز شیرینیِ تقریرِ شکر بار

صفتہائے کہ باید ہر درویش ۔۔۔ ہمہ در ذاتِ او جمع است اے یار

بود گنجِ علومش سینہ لیکن ۔۔۔ متاعِ نیک را باشد خریدار

ز طبعِ ثاقب و عقلِ سلیمی ۔۔۔ گزیدہ رائے ہست و نغز گفتار

اگر در صحبتش بودی تو ہرگز ۔۔۔ نگفتی مرد حق بین را کہ فی النار

خهے سید خلیل استاد مشفق | که بوده هادی من آن نکوکار

خلیل بت شکن گشته پیمبر | خلیلِ خود شکن بود او زکردار

خلیل آمد چو اندر حیدرآباد | تعصب در دلش بوده ز اغیار

بروئیا فاطمه را دید یک شب | ز دستش خورد شربت گشت هشیار

ازان دنیا دگرگون گشت حالش | به صلحِ کل شده مائل نکوکار

بمن میکرد نقلِ خواب و پیهم | فشاندے اشک از چشم گهربار

چنان صوفی صافی گشت آخر | که وصفِ آن نمی گنجد بگفتار

ندیدم بازاو هرگز تعصب — نکرده با کسے پرخاش زنہار

یدِ طولی مراورا در معارف — بشد حاصل که مثلش بود دشوار

دلاور شہ مقیم ناچوارم — کہ ہست از قادریہ آن نکوکار

طریقش صلحِ کل خلقش وسیع است — نمی آید ازو بر خاطرے بار

بسے دیدم مریدانش زہنود — بجبہہ قشقہ و بر دوش زنار

بایشان میکند تلقینِ توحید — بفیضش میشود تائب گنہگار

نسازد در لباس و وضع تاکید — نہ از بہرِ ختان و ریش اصرار

کسے را از مریدانش ندیدم — که در امر نبوت دارد انکار

ز شمس الدین مه او زنگ آباد — شده هست از ماه تا ماهی ضیا بار

بسے دیدم مریدانش برهمن — به تبلیغ و رسل دارند اقرار

بقدر فهم شان تعلیم سازد — ز اشغال و ز اوراد و ز اذکار

بران خواجه حسن پیر نظامی — سزد ایمان کند گر شاد اینبار

گرفتم ذکر چشتیه از و یاد — بدستش بیعتی کردم باظهار

جوان صالح و پیریست کامل — خداجو و صفا مشرب نکوکار

دلش روشن بود چون مهر روشن | بگویم مدحت آں شیخ احیا را

جواں بخت و جواں دولت جواں سال | بود بے شبہ ایں مدحش سزاوار

نداد از دست شرعِ احمدی را | بود ہر چند او آزادہ رفتار

متاعِ نیک ہر دکاں کہ باشد | بجان و دل بود آں را خریدار

بہ بینش مؤمن و کافر مساویست | بود ہر دو دوتا گیسوئے دلدار

بود پیرِ مغاں از بہر مستاں | بود ہم رہبر ہر زہد کردار

ز تحریرش دبیرِ چرخ ششدر | زعرفاں بادہ اش ناہید سرشار

فدائے دیدۂ میگونِ او باد / کہ چشمش کرد بے مے کار خمار

چہ زلفِ عنبرینش پیچ و پیچ / دلِ عاشق بسودائش گرفتار

محب و مخلص و یارانِ با من / بشانِ ارم بدل اخلاص بسیار

ہمہ باآنکہ ہستند اہلِ اسلام / ندیدم تلخ گفتار و دل آزار

تعصب نیست ہرگز در دلِ شاں / ز ادیانِ دگر اے نیک کردار

بسے زرتشتیان و بت پرستاں / فدائے شاں ز دل ہستند اے یار

شہادت گر کسے خواہد بلند / رود در خدمتِ مردانِ ابرار

موحد را نمی گویند کافر | نه از صوفی خلش دارند چون خار
جز ایشاں ہم بسا صاحب دلانند | که در تفصیلِ شان طول است بسیار

دُعا

خداوندا بحقِ این بزرگاں | اجابت کن دعائے این گنہگار
ز مکروہاتِ دنیا دہ نجاتم | براہِ دین خود ثابت قدم دار
کرامت کن صفا عرفاں عطا کن | شوم تا صوفی و عارف به یکبار
ز توحیدت صفا یابم بسینہ | موحد دار و صوفی دار دادار

اگر شیخے بمن گوید کہ من ہم — بہ بد گفتن کند تقلیدِ اشرار

چنیں کس ہست بد در مشربِ من — مرا چوں او نگردانی زباں کار

مرا بایست یارب سوزِ عشقت — بکافر کفر دیں بخشی بدیندار

ترا جویم ترا خوانم بہر جا — ترا بینم بہر صحرا و گلزار

مرادہ عشقِ ذاتِ پاک چوں پشت — مرا نامِ تو بادا مونس و یار

بعشقِ خود مرا دلشاد گرداں — مبادا در سرم سودائے اغیار

بجز توحید مقصودم مبادا — دعائے من ہمینست از تو دادار

دو عالم گر عدویم گشت گو باش | چه پروا گر بود لطفت بمن یار

بظلِّ رحمتِ خود دار یا رب | بحفظ خود مرا هر دم نگهدار

نترسم شاد ترساند اگر خصم | بتیغ فتنه یا اوضاع خونخوار

کجائی مطرب آهنگ غزل کن | بخوان خوش از کلامِ شاد اشعار

غزل

سرم دارد هوای کوی دلدار | دلم خواهد شمیم گیسوی یار

شبِ دیجور و منزل دور ساقی ‏ بدہ آرا آتشِ تر در شبِ تار

نخواہم شعلۂ جوالہ غول ‏ شرار از سینۂ سینا برون آر

چہ موسیٰ اخگری می جویم از طور ‏ گلے خواہم خلیل آسا ز گلزار

مرا با کفر و ایمان نیست پرخاش ‏ ندانم فرق در تسبیح و زنّار

فروزم شمعِ حق باطل بسوزم ‏ کند تا چشمِ حق بین ذوقِ دیدار

فدائی فیضِ آں خمار گردم ‏ کہ لافانی و لاثانی است اے یار

بحمد اللہ دارم گنجِ عشقش ‏ نیم در چشمِ اہلِ عشق نادار

ہمیشم پس ز نقد خلیل دوراں
ندارم شکوہ از سستی طالع

دلِ پُر داغ و چشمِ من گہربار
نہ نالم از کلام سخت اغیار

اگر گوید کسے کافر ترا استاد
مرنج از ناحق و حق را نگہدار

نمبر	نام کتاب	قیمت	کیفیت
۲۰	موتیوں کی لڑی	۴ر	موجود
۲۱	دین حسینؑ مجلد	۴ر	〃
۲۲	ماتم حسینؑ مرثیہ	۴ر	〃
۲۳	ایمان شاد فارسی	۴ر	〃
۲۴	دیوان شاد اردو		زیر طبع
۲۵	سفرنامہ اجمیر شریف		
۲۶	سفرنامہ بمبئی		
۲۷	مکاتیبات شاد		
۲۸	صلح جگت		دوسرا ایڈیشن بغرض انطباع عنقریب اس میں سے بعض کتب پریس کے حوالہ ہونگی
۲۹	چنچل نار		
۳۰	آزادی		
۳۱	مطلع خورشید		
۳۲	قدوم سلطانی		
۳۳	ارمغان زیبا		
۳۴	سیر پنجاب		
۳۵	مخزن التوافق		
۳۶	ترانہ شاد		
۳۷	پریم بچن		

کتب جو قابل فروخت موجود ہیں دفتر ذخیرہ پریس حیدرآباد دکن سے طلب کیجیے بذریعہ وی پی یا پیشگی قیمت وصول ہونے پر حاضر ہو سکیں گی

نمبر طبع ۹۴